UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

17 päivänä helmikuuta 2011 *

Asiassa C-78/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka cour d'appel de Rouen (Ranska) on esittänyt 28.1.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.2.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Marc Berel, Port Angot Développementin edustajana,

Emmanuel Hess, Port Angot Développementin selvitysmiehenä,

Rijn Schelde Mondia France SA,

Receveur principal des douanes de Rouen Port,

Administration des douanes – Havre port,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Société Port Angot Développement, jolle Manutention de Produits Chimiques et Miniers Maprochim SAS:n oikeudet ovat siirtyneet, ja

Asia Pulp & Paper France EURL

vastaan

Administration des douanes de Rouen,

Receveur principal des douanes du Havre ja

Administration des douanes du Havre,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader ja A. Prechal (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.11.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Port Angot Développementin edustajana toimiva M. Berel, edustajanaan avocat E. Taÿ Pamart,

– Asia Pulp & Paper France EURL, edustajinaan avocat F. Citron ja avocat S. Le Roy,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja B. Cabouat,

– Euroopan komissio, asiamiehinään L. Bouyon ja B.-R. Killmann,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.12.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 82/97 (EYVL 1997, L 17, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi), 213, 233 ja 239 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Port Angot Développementin, jolle Manutention de Produits Chimiques et Miniers Maprochim SAS:n (jäljempänä Maprochim) oikeudet ovat siirtyneet, puolesta toimiva M. Berel, Rijn Schelde Mondia France SA (jäljempänä Mondia France) ja Asia Pulp & Paper France EURL (jäljempänä Asia P & P) sekä administration des douanes de Rouen, receveur principal des douanes du Havre ja administration des douanes du Havre (jäljempänä tulliviranomaiset) ja joka koskee tullivelan, jonka maksamisesta Maprochim, Asia P & P ja Mondia France ovat yhteisvastuussa yhteisvelallisina ja jonka osalta viimeksi mainitulle yhtiölle on myönnetty osittainen peruutus, perimistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Tullikoodeksin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tätä koodeksia sovellettaessa tarkoitetaan

– –

9) ’tullivelalla’ henkilön velvollisuutta maksaa sellaiset tuontitullit (tuontitullivelka) – –, joita sovelletaan yhteisön voimassa olevien säännösten mukaan määritettyihin tavaroihin

– –

12) ’velallisella’ tullivelan maksamiseen velvollista henkilöä

– –”

4 Tullikoodeksin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. – – henkilö voi – – nimetä itselleen edustajan suorittamaan tullilainsäädännössä säädettyjä toimia ja menettelyjä tulliviranomaisessa.

2. Edustus voi olla

– suora, jolloin edustaja toimii toisen nimissä ja lukuun,

– tai

– välillinen, jolloin edustaja toimii omissa nimissään mutta toisen lukuun.

– –

4. Edustajan on ilmoitettava toimivansa edustamansa henkilön puolesta sekä ilmoitettava, onko edustus suora vai välillinen, ja oltava valtuutettu toimimaan edustajana.

Henkilön, joka ei ilmoita toimivansa toisen nimissä tai lukuun taikka joka ilmoittaa toimivansa toisen nimissä tai lukuun olematta valtuutettu toimimaan edustajana, katsotaan toimivan omissa nimissään ja omaan lukuunsa.

– –”

5 Tullikoodeksin 202 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tuontitullivelka syntyy, kun

a) tuontitullien alainen tavara tuodaan säännösten vastaisesti yhteisön tullialueelle

– –

Tässä artiklassa tarkoitetaan säännösten vastaisella tuonnilla 38–41 artiklan ja 177 artiklan toisen luetelmakohdan vastaista tuontia.

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona säännösten vastainen tuonti tapahtuu.

3. Velallisina ovat

– säännösten vastaiseen tuontiin syyllistynyt henkilö

– säännösten vastaiseen tuontiin osallistuneet henkilöt, jotka ovat tienneet tai joiden olisi kohtuudella pitänyt tietää tuonnin olleen säännösten vastaista, sekä

– kyseistä tavaraa hankkineet tai hallussaan pitäneet henkilöt, jotka tavaran hankkiessaan tai vastaanottaessaan ovat tienneet taikka joiden olisi tällöin kohtuudella pitänyt tietää tavaran olleen säännösten vastaisesti tuotua.”

6 Tullikoodeksin 203 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tuontitullivelka syntyy, kun

– tuontitullien alainen tavara siirretään säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta.

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona tavara siirretään pois tullivalvonnasta.

3. Velallisina ovat

– henkilö, joka on siirtänyt tavaran pois tullivalvonnasta

– henkilöt, jotka ovat osallistuneet siirtoon ja jotka ovat tienneet tai joiden olisi kohtuudella pitänyt tietää, että tavara on siirretty pois tullivalvonnasta

– tavaraa hankkineet tai hallussaan pitäneet henkilöt, jotka tavaran hankkiessaan tai vastaanottaessaan ovat tienneet taikka joiden olisi tällöin kohtuudella pitänyt tietää tavaran olleen siirretty pois tullivalvonnasta

sekä

– tarvittaessa henkilö, jonka on täytettävä velvollisuudet, jotka johtuvat tavaran väliaikaisesta varastoinnista tai sen tullimenettelyn käyttämisestä, johon tavara on asetettu.”

7 Tullikoodeksin 213 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos yhtä tullivelkaa kohti on useita velallisia, näiden on maksettava tullivelka yhteisvastuullisesti.”

8 Kyseisen koodeksin 233 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tullivelka lakkaa – –

a) kun tullien koko määrä maksetaan

b) kun tullien koko määrä peruutetaan

– –”

9 Tullikoodeksin 236 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lainmukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

Tuonti- tai vientitullit on peruutettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä tileihin kirjattaessa ei ole ollut lainmukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

Tulleja ei voida palauttaa tai peruuttaa, jos muun kuin lainmukaisen tullien määrän maksamiseen tai tileihin kirjaamiseen johtaneet seikat ovat johtuneet asianomaisen tietoisesta menettelystä.

2. Tuonti- tai vientitullit on palautettava taikka peruutettava hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona nämä tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

Tätä määräaikaa on pidennettävä, jos asianomainen näyttää toteen, että ennaltaarvaamaton tapahtuma tai ylivoimainen este on estänyt hakemuksen esittämisen määräajassa.

Tulliviranomaisten on palautettava tai peruutettava tullit viran puolesta, jos ne itse havaitsevat mainitun määräajan kuluessa jonkin 1 kohdan ensimmäisessä tai toisessa alakohdassa tarkoitetuista tilanteista.”

10 Kyseisen koodeksin 239 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa taikka peruuttaa muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, jotka

– määritetään komiteamenettelyä noudattaen

– johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin. Tilanteet, joissa tätä säännöstä voidaan soveltaa, sekä tällöin noudatettavaa menettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään komiteamenettelyä noudattaen. Palauttamiselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisehtoja.

2. Tullit on palautettava tai peruutettava 1 kohdassa tarkoitetuista syistä hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle 12 kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

– –”

11 Tietyistä asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.1998 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1677/98 (EYVL L 212, s. 18; jäljempänä soveltamisasetus), 878 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tuonti- tai vientitullien palautusta tai peruutusta koskevan hakemuksen, jäljempänä ’palautus- tai peruutushakemus’, tekee se henkilö, joka on maksanut nämä tullit tai jonka on ne maksettava, taikka ne henkilöt, joille tämän oikeudet ja velvoitteet ovat siirtyneet.

Palautus- tai peruutushakemuksen voi tehdä myös ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun yhden tai useamman henkilön edustaja.”

12 Soveltamisasetuksen 899 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos [tulli]koodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen toteaa, että

– hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 900–903 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista eivätkä osoita asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä huolimattomuutta, sen on myönnettävä kyseisten tuontitullien palautus tai peruutus.

– ’Asianomaisella’ tarkoitetaan 878 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yhtä tai useampaa henkilöä sekä tarvittaessa muuta henkilöä, joka on osallistunut kyseisiä tavaroita koskevien tullimuodollisuuksien suorittamiseen tai antanut tarvittavat ohjeet näiden muodollisuuksien suorittamiseksi,

– hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 904 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, se ei voi myöntää kyseisten tuontitullien palautusta tai peruutusta,

sanotun kuitenkaan rajoittamatta tapauskohtaisesti arvioitavien muiden tilanteiden soveltamista 905–909 artiklassa säädetyssä menettelyssä.”

13 Soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tuontitullit on palautettava tai peruutettava, jos

– –

o) tullivelka syntyy muulla tavalla kuin [tulli]koodeksin 201 artiklan perusteella ja henkilö, jota asia koskee, voi esittää alkuperätodistuksen – – tai muun asianmukaisen asiakirjan, jolla todistetaan, että maahan tuoduille tavaroille olisi voitu, jos ne olisi ilmoitettu vapaaseen liikkeeseen luovutettaviksi, myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, jos muut 890 artiklassa säädetyt edellytykset olisivat täyttyneet.”

Kansallinen lainsäädäntö

14 Siviililain (code civil) 1208 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Yhteisvastuullinen yhteisvelallinen, jolta velkoja vaatii saatavaansa, voi vedota velkojaa vastaan kaikkiin velvoitteen luonteesta johtuviin perusteisiin, sille kuuluviin henkilökohtaisiin perusteisiin sekä kaikille yhteisvelallisille yhteisiin perusteisiin.

Yhteisvelallinen ei voi vedota toisille yhteisvelallisille kuuluviin täysin henkilökohtaisiin perusteisiin.”

15 Siviililain 1285 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Sopimusperusteinen peruutus tai vapautus yhden yhteisvastuullisen yhteisvelallisen hyväksi vapauttaa kaikki muut yhteisvelalliset, ellei velkoja ole nimenomaisesti pidättänyt oikeuksiaan viimeksi mainittujen osalta.

Jälkimmäisessä tapauksessa se voi periä velan vasta vähennettyään sen henkilön osuuden, jolle se myönsi peruutuksen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

16 Mondia France on metsäteollisuustuotteiden, erityisesti paperin ja sellun, tuontiin ja vientiin sekä kyseisten tavaroiden varastointiin ja jakeluun erikoistunut yhtiö. Tätä tarkoitusta varten Mondia Francella on Rouenissa ja Le Havressa tullivarastointiin väliaikaisissa varastointiin käytettävissä tiloissa ja alueilla (magasins et aires de dépôt temporaires, MADT) oikeuttava lupa.

17 Mondia Francen asiakas Asia P & P antoi Mondia Francen tehtäväksi Euroopan unionissa myymiensä tavaroiden, erityisesti Indonesiasta peräisin olevan paperin, kuljetukseen, varastointiin ja tulliselvitykseen liittyvät toimet.

18 Mondia France antoi tulliasioitsijana toimivan Maprochimin tehtäväksi suorittaa sen lukuun kyseisten tavaroiden tulliselvitykset.

19 Tulliviranomaiset tarkastivat vuoden 2000 huhtikuun aikana kyseisten tavaroiden maahantuonnit vuosilta 1998 ja 1999 Le Havressa ja Rouenissa.

20 Tämän tarkastuksen kuluessa todettiin, että osa Mondia Francen varastoihin varastoiduista tavaroista oli toimitettu Asia P & P:lle ilman tullimuodollisuuksien suorittamista. Kyseiset viranomaiset totesivat, että näiden tavaroiden osalta oli syyllistytty ilman tulli-ilmoitusta suoritettavaa maahantuontia koskevaan rikkomukseen.

21 Toisesta osasta tavaroita todettiin, että ne oli toimitettu ilman tullimuodollisuuksien suorittamista ja että tullimuodollisuudet oli suoritettu vasta sen jälkeen, kun tavarat olivat lähteneet Mondia Francen hyväksytystä varastosta. Näiden tavaroiden osalta tulliviranomaiset totesivat, että kyseessä oli tavaroiden siirtämistä pois tullivalvonnasta koskeva rikkomus.

22 Tulliviranomaiset antoivat Mondia Francelle, Asia P & P:lle ja Maprochimille tiedoksi toteamansa rikkomukset ja vaativat niitä suorittamaan näiden tavaroiden toimituksia vastaavat tullit ja muut verot. Tämän jälkeen tulliviranomaiset tekivät näille kolmelle yhtiölle osoitetut muun muassa tullien maksamista koskevat maksuunpanopäätökset.

23 Sen jälkeen kun tulliviranomaiset olivat hylänneet yhtiöiden oikaisuvaatimukset näistä päätöksistä, kyseessä olevat kolme yhtiötä nostivat tulliviranomaisia vastaan tribunal d'instance du Havressa ja tribunal d'instance de Rouenissa kanteet sekä niitä koskevien maksuunpanopäätösten että niiden tekemien oikaisuvaatimusten hylkäämistä koskevien päätösten kumoamiseksi. Tribunal d'instance du Havre luopui tämän jälkeen asian käsittelystä tribunal d'instance de Rouenin hyväksi, koska kyseessä olevat kanteet liittyivät toisiinsa.

24 Lisäksi Mondia France toimitti 31.10.2000 direction générale des douanesille (tullin keskushallinto) tullikoodeksin 239 artiklaan ja soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohtaan perustuvan tullien peruutushakemuksen, jossa vedottiin siihen, ettei asiaan liittynyt vilpillistä menettelyä eikä ilmeisiä laiminlyöntejä, ja vaadittiin jälkikäteen tullietuuskohtelua Indonesiasta peräisin olevalle paperille.

25 Aluksi hakemus hylättiin, koska direction générale des douanes oli saanut lausunnon Euroopan komissiolta, joka totesi 7.10.2004 päivätyssä kirjeessään, että Mondia

Francen on katsottava syyllistyneen ilmeiseen laiminlyöntiin. Kyseisestä kirjeestä nostettu kanne hylättiin Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-55/05, Rijn Schelde Mondia France vastaan komissio, 25.1.2007 antamalla määräyksellä, jossa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten katsottiin selvästi puuttuvan.

26 Tulliviranomaiset myönsivät kuitenkin myöhemmin otettuaan huomioon niiden tietoon tuodut uudet seikat 6.2.2006 ja 3.3.2006 päivätyillä kirjeillään Mondia Francelle osittaisen tullien peruutuksen.

27 Ottaen huomioon tämän peruutuksen tribunal d'instance de Rouen hylkäsi 11.4.2008 antamallaan tuomiolla Mondia Francen, Asia P & P:n ja Maprochimin kyseisiä yhtiöitä koskevien tullien maksuunpanopäätösten kumoamista koskevat vaatimukset.

28 Kyseinen tuomioistuin totesi Asia P & P:n ja Maprochimin tullien peruutusvaatimuksista, että siviililain 1208 §:n mukaan jokaisen yhteisvastuullisen yhteisvelallisen on katsottava välttämättä edustavan muita kanssavelallisia ja että yhtä yhteisvelallista koskeva päätös on voimassa myös muihin yhteisvelallisiin nähden, vaikkeivät nämä jälkimmäiset olisi osallistuneet asian käsittelyyn.

29 Sama tuomioistuin totesi, että silloin kun Mondia France oli tehnyt tullien peruutusvaatimuksen, sen oli katsottava toimineen ei vain omaan lukuunsa, vaan myös toisen yhteisvelallisen – Asia P & P:n – edustajana.

30 Näin ollen tribunal d'instance de Rouen alensi Asia P & P:n maksettavaksi tulevan tullivelan määrää Mondia Francelle myönnettyä osittaista tullien peruutusta vastaavasti siten, että kyseisen velan määrä olisi sama kuin jälkimmäisen yhtiön maksettavaksi tuleva velka. Asia P & P:n velan määrä, joka oli 980 058,65 euroa, alennettiin siis 224 390,73 euroon.

31 Maprochimin osalta tribunal d'instance de Rouen katsoi, että yhtiö oli vastuussa 49 284 euron suuruisesta tullivelasta tullikoodeksin 203 artiklan 3 kohdan mukaisesti, koska se oli osallistunut tavaran siirtoon pois tullivalvonnasta ja se tiesi tai sen olisi kohtuudella pitänyt tietää, että kyseessä oli tällainen siirto.

32 Kyseinen tuomioistuin totesi lisäksi, ettei Maprochim voinut vaatia tullien peruuttamista tullikoodeksin 236 artiklan perusteella, koska säännöstä ei sovelleta silloin, kun tullivelka ei ole syntynyt tavaroiden luovuttamisesta vapaaseen liikkeeseen vaan niiden siirrosta pois tullivalvonnasta.

33 Mondia France, Asia P & P ja Maprochim sekä tulliviranomaiset valittivat tuomiosta cour d'appel de Roueniin.

34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo ensiksi, että koska Asia P & P:lle tiedoksi annetut tullien maksuunpanopäätökset olivat laillisia, yhtiö ei enää voinut tehdä velan peruutusvaatimusta tässä tuomioistuimessa, koska tullikoodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu 12 kuukauden määräaika oli päättynyt.

35 Seuraavaksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hylkäsi Asia P & P:n väitteen siitä, että Mondia Francelle myönnetyn peruutuksen tulisi koitua sen eduksi, koska Mondia Francella oli yleisvaltuutus edustamiseen ja se oli näin ollen esittänyt peruutusvaatimuksen myös Asia P & P:n lukuun. Tältä osin tuomioistuin katsoi, että tullikoodeksin 5 artiklan 4 kohdan edellytykset ovat yleisesti sovellettavia eikä yksikään niistä täyttynyt käsiteltävässä asiassa.

36 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi edelleen Asia P & P:n osalta, että Mondia Francelle myönnettyä tullien peruuttamista koskeva päätös on kyseistä yhtiötä koskeva siivililain 1208 §:ssä tarkoitettu henkilökohtainen peruste, johon Asia P & P ei sellaisenaan voi vedota, eikä se voi vedota tähän perusteeseen myöskään sen vuoksi, ettei se ole kaikille muille yhteisvelallisille yhteinen.

37 Kyseisen tuomioistuimen mukaan on kuitenkin selvitettävä, onko tullikoodeksin 213, 233 ja 239 artiklan vastaista soveltaa siviililain 1200 §:stä ja sitä seuraavista pykälistä tietyissä olosuhteissa johtuvaa yhteisvelallisten keskinäistä edustamista koskevaa periaatetta, jonka nojalla Asia P & P, joka oli valtuuttanut Mondia Francen suorittamaan tulliselvityksiä, voisi saada hyväkseen tullikoodeksin 239 artiklan ja soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan perusteella Mondia Francelle myönnetyn tullien peruuttamisen.

38 Sama asia on kyseisen tuomioistuimen mukaan selvitettävä Maprochimin sijaan tulleen ja selvitystilaan asetetun Port Angot Développementin osalta, koska kyseinen yhtiö on vaatinut ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta, että peruutuksen, joka myönnettiin Mondia Francelle ja jonka tribunal d'instance de Rouen laajensi koskemaan Asia P & P:tä saman yhteisvelallisten keskinäistä edustamista koskevan periaatteen nojalla, on koiduttava myös sen hyväksi.

39 Tässä tilanteessa Cour d'appel de Rouen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Ovatko – – tullikoodeksin 213, 233 ja 239 artikla esteenä sille, että tullivelan yhteisvastuullinen yhteisvelallinen, jonka osalta ei ole tehty kyseisen velan peruuttamista koskevaa päätöstä, voi saadakseen vapautuksen tullivelan maksamisesta vedota tullin kantamisesta vastaavaa viranomaista vastaan [kyseisen koodeksin] 239 artiklaan perustuvaan velan peruuttamista koskevaan päätökseen, jonka tämä viranomainen on tehnyt toisen yhteisvastuullisen yhteisvelallisen osalta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

40 Esittämällään ennakkoratkaisukysymyksellä kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko tullikoodeksin 213, 233 ja 239 artiklaa tulkittava siten, että on niiden vastaista soveltaa pääasiassa käsiteltävän kaltaisessa tilanteessa, jossa useat yhteisvelalliset ovat 213 artiklassa tarkoitetussa yhteisvastuussa tullivelasta, kansallisen oikeuden periaatetta, josta seuraa, että kaikki muut yhteisvelalliset voivat vedota yhdelle yhteisvelalliselle 239 artiklan perusteella myönnettyyn osittaiseen tullien peruuttamiseen sillä tavoin, että saman koodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitettu velan lakkaaminen koskee velkaa sellaisenaan ja näin ollen vapauttaa kaikki yhteisvastuulliset yhteisvelalliset kyseisen velan maksamisesta myönnetyn peruutuksen määrään asti.

41 Tässä yhteydessä on huomattava, että toisin kuin tullivelan maksamiseen velvollisten henkilöiden osoittamisesta 18.4.1988 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1031/88 (EYVL L 102, s. 5) 3 artiklan toisessa kohdassa ja 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, jossa säädetään ”jäsenvaltioissa voimassa olevien säännösten

mukaisesta yhteisvastuullisesta” velanmaksuvelvollisuudesta tilanteessa, jossa yhtä tullivelkaa kohti on useita velallisia, tullikoodeksin 213 artiklaan, jolla korvattiin kyseiset säännökset, ei enää sisälly viittausta kansalliseen oikeuteen.

42 Kyseisessä 213 artiklassa vain todetaan yhteisvastuuperiaate tilanteessa, jossa yhtä tullivelkaa kohti on useita velallisia. Artiklassa ei säädetä yksityiskohtaisemmin yhteisvastuun täytäntöönpanosta, etenkään yhdelle yhteisvelalliselle myönnetyn peruutuksen mahdollisesta vaikutuksesta muiden yhteisvelallisten velvoitteisiin.

43 Tällaista sääntöä ei myöskään ole nimenomaisesti sisällytetty muihin tullikoodeksin tai soveltamisasetuksen säännöksiin.

44 Vaikka siis tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa säädetään tullivelan lakkaamisesta tullien peruuttamistilanteessa, kyseisessä säännöksessä ei tarkenneta, koskeeko lakkaaminen useiden velkojien tilanteessa ainoastaan sitä henkilöä, joka on vaatinut peruutusta, vai ulottuuko se väistämättä myös muihin yhteisvelallisiin.

45 Kyseisen säännöksen tulkitseminen siten, että tullivelan lakkaaminen rajoitetaan ainoastaan peruutushakemuksen tekijään, vaikuttaa kuitenkin perustellulta, kun otetaan huomioon kaikki tähän viittaavat tekijät.

46 Koska ensinnäkin tullien peruuttaminen on tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan mukaan tullivelan lakkaamisperuste, sitä on tulkittava suppeasti. Tällä säännöksellä nimittäin vastataan unionin omien varojen turvaamisen tarpeeseen

(ks. vastaavasti mm. asia C-230/08, Dansk Transport og Logistik, tuomio 29.4.2010, Kok., s. I-3799, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Toiseksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että jäsenvaltioilla säilyy mahdollisuus toteuttaa toimia, joilla voidaan tehokkaasti edistää tullisäännöstön tavoitteiden – erityisesti tullivelan tosiasiallisen perimisen varmistamista koskevan tavoitteen – toteuttamista, ja ne voivat näin ollen kyseisiä tavoitteita ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen tarvittaessa vahvistaa sääntöjä, joissa täsmennetään tullisäännöstön soveltamista koskevat edellytykset (ks. vastaavasti asia C-414/02, Spedition Ulustrans, tuomio 23.9.2004, Kok., s. I-8633, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 On lisättävä, että tullikoodeksin 213 artiklalla pyritään nimenomaisesti saavuttamaan tavoite tullivelan tosiasiallisesta perimisestä ja siten takaamaan unionin omien varojen turvaaminen. Yhteisvastuuta koskeva järjestelmä on näet tullivelan perimistoimien tehokkuuden lisäämiseksi jäsenvaltioiden käyttöön annettu täydentävä oikeudellinen väline.

49 Jos tilanteessa, jossa useampi velallinen on tullikoodeksin 213 artiklassa tarkoitetussa yhteisvastuussa tullivelasta, sovellettaisiin yhteisvastuullisten yhteisvelallisten keskinäistä edustamista koskevan periaatteen kaltaista kansallisen oikeuden periaatetta, johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on viitannut ja josta seuraisi, että kaikki muut yhteisvelalliset voisivat vedota tullikoodeksin 239 artiklan perusteella yhdelle yhteisvelalliselle myönnettyyn tullien peruuttamiseen vapautuakseen velan maksamisesta, jolloin tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitettu velan lakkaaminen koskisi välttämättä velkaa kokonaisuudessaan, tällaisen periaatteen soveltaminen ei edistäisi kyseisen tullisäännöstön kannalta olennaisen tärkeän tavoitteen toteutumista.

50 Kolmanneksi kyseisen kansallisen oikeuden periaatteen soveltaminen ja siitä tullivelalle aiheutuvat radikaalit seuraukset eivät myöskään vaikuta perustelluilta, kun otetaan huomioon pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen tullikoodeksin 239 artiklaan perustuvan tullien peruutuspäätöksen ominaisuudet.

51 Nyt käsiteltävässä asiassa kolmen velallisyhtiön yhteisvastuu tullivelasta ei johdu samasta tullivelan perusteena olevasta tapahtumasta. Tietyt yhtiöistä ovat vastuussa velan maksamisesta, koska ne toteuttivat tullivelan synnyttävän toimenpiteen, käsiteltävässä asiassa joko tullikoodeksin 202 artiklassa tarkoitetun tavaran säännösten vastaisen tuonnin unionin tullialueelle tai saman koodeksin 203 artiklassa tarkoitetun tavaran säännösten vastaisen siirtämisen pois tullivalvonnasta. Muilla yhtiöillä oleva yhteisvastuu johtuu joko siitä, että yhtiöt ovat osallistuneet tällaiseen tuontiin tai siirtoon, tai siitä, että ne ovat hankkineet kyseisen tavaran tai pitäneet sitä hallussaan.

52 Tällaisessa tilanteessa asianomaisen vilpillisen menettelyn tai ilmeisen laiminlyönnin puuttuminen, joka asetetaan tullikoodeksin 239 artiklassa tuontitullien peruutuksen myöntämisen edellytykseksi, on tutkittava ottamalla huomioon tullivelan synnyttävään tapahtumaan liittyvät merkitykselliset erityisolosuhteet jokaisen yhteisvelallisen osalta sekä yhteisvelallisen ammatillinen kokemus ja huolellisuus niiden toimien osalta, joista yhteisvelallista moititaan ja jotka ovat perusteena yhteisvastuulle.

53 Tästä seuraa myös, ettei pääasian kaltaisessa tilanteessa yhden yhteisvelallisen tilanteen tutkintaan perustuvia päätelmiä voida pääsääntöisesti laajentaa koskemaan muita yhteisvelallisia.

54 Lisäksi toisin kuin Asia P & P väittää, tällainen laajennus ei myöskään ole perusteltu käsiteltävässä asiassa siksi, että Mondia France, joka teki tullien peruutushakemuksen, teki tämän hakemuksen mahdollisesti toisen tullivelan yhteisvelallisen – Asia P & P:n – yleisvaltuutettuna tulliedustajana.

55 Kuten kansallinen tuomioistuin huomauttaa, tällaisen tullien peruuttamisessa edustamisen edellytyksenä on tullikoodeksin 5 artiklan 4 kohdassa asetettujen edellytysten noudattaminen. Lisäksi on riittävää todeta, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin, joka on yksin toimivaltainen soveltamaan unionin oikeutta pääasian tosiseikkoihin, on todennut, ettei yksikään kyseisistä edellytyksistä täyttynyt Mondia Francen tekemän tullien peruutushakemuksen tapauksessa.

56 Maprochimin osalta on selvää, että kyseinen yhtiö, joka itse toimi tullikoodeksin 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla Mondia Francen edustajana tavaroiden tullaukseen liittyvien muodollisuuksien suorittamisessa Mondia Francen lukuun, ei voi väittää, että Mondia France olisi edustanut sitä vaatiessaan tullien peruuttamista.

57 Maprochim ei myöskään voi vedota siihen, ettei Mondia Francen – Maprochimin edustaman taloudellisen toimijan – osalta todettu ilmeistä laiminlyöntiä.

58 Oikeuskäytännössä on täsmennetty tältä osin, että toimija, joka käyttää tulliasioitsijaa – riippumatta siitä, onko kyse suorasta vai välillisestä edustuksesta – on joka tapauksessa tullivelan velallinen tulliviranomaisiin nähden eikä se voi vapautua

vastuusta vetoamalla tulliasioitsijan tekemiin virheisiin (ks. asia C-38/07 P, Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading v. komissio, Kok., s. I-8599, 52 kohta).

59 Samalla tavoin oikeuskäytännön mukaan tulliasioitsijan mahdollista laiminlyöntiä koskevat seikat, mukaan luettuna tämän ammatillinen kokemus, on otettava huomioon edustetun maahantuojan laiminlyönnin arvioimiseksi, koska ei voida hyväksyä sitä, että toimijat, jotka hankkivat palveluja tulliasioitsijalta, voivat vapautua tullien kantamisesta jälkitullauksin vetoamalla kokemattomuuteensa tullien alalla (ks. vastaavasti em. asia Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading v. komissio, tuomion 53 ja 54 kohta).

60 Tästä ei kuitenkaan käänteisesti seuraa, että tulliasioitsijan, jonka palveluita tavallisesti hankitaan siksi, että asioitsijalla on ammatillista kokemusta tullien alalla, pitäisi voida hyötyä edustamansa taloudellisen toimijan kokemattomuudesta tällä alalla.

61 On todettava, että tullikoodeksin 239 artiklan järjestelmästä seuraa, että tähän säännökseen perustuvaan pääasiassa käsiteltävän kaltaiseen tullien peruutuspäätökseen voidaan vedota vain peruutushakemuksen tekijän eduksi.

62 Tätä päätelmää tukee periaate, jonka mukaan tuonti- tai vientitullien palauttaminen tai peruuttaminen, johon voidaan ryhtyä vain tiettyjen edellytysten täyttyessä ja nimenomaisesti säädetyissä tilanteissa, muodostaa poikkeuksen tavanomaiseen tuonti- ja vientimenettelyyn, joten säännöksiä, joissa säädetään tällaisesta palauttamisesta tai peruuttamisesta, on tulkittava suppeasti (ks. mm. asia C-48/98, Söhl & Söhlke, tuomio 11.11.1999, Kok., s. I-7877, 52 kohta).

63 Lopuksi on todettava, että jos pääasian kaltaisessa tilanteessa yhteisvastuullisten yhteisvelallisten keskinäistä edustamista koskevaa kansallisen oikeuden periaatetta voitaisiin soveltaa, siitä seuraisi kaikissa tapauksissa se, ettei tullivelkaa voitaisi enää periä, vaikka muiden yhteisvelallisten kuin peruutushakemuksen tekijän osalta olisi olemassa riski siitä, etteivät ne täyttäisi edellytystä vilpillisen menettelyn ja ilmeisen laiminlyönnin puuttumisesta, kun otetaan huomioon sekä niiden tullivelkaa koskevan yhteisvastuun perusteena olevien tapahtumien erityiset olosuhteet että niiden ammatillinen kokemus ja huolellisuus.

64 Tällainen seuraus olisi suhteeton ja – kuten tämän tuomion 47 kohdassa on todettu – ylittäisi siten jäsenvaltioilla tullisäännöstön soveltamisedellytysten täsmentämistä varten olevan harkintavallan rajat.

65 Näin ollen pääasiassa käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa, jossa useampi velallinen on yhteisvastuussa tullivelasta, kyseisen velan lakkaaminen tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitetussa tullien peruutustilanteessa koskee ainoastaan tullien peruutushakemuksen tekijää eikä se ulotu muihin yhteisvelallisiin.

66 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että tullikoodeksin 213, 233 ja 239 artiklaa on tulkittava siten, että on niiden vastaista soveltaa pääasiassa käsiteltävän kaltaisessa tilanteessa, jossa useat yhteisvelalliset ovat 213 artiklassa tarkoitetussa yhteisvastuussa tullivelasta, kansallisen oikeuden periaatetta, josta seuraa, että kaikki muut yhteisvelalliset voivat vedota yhdelle yhteisvelalliselle 239 artiklan perusteella myönnettyyn osittaiseen tullien peruuttamiseen sillä tavoin, että saman koodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitettu velan lakkaaminen koskee velkaa sellaisenaan ja näin ollen vapauttaa kaikki yhteisvastuulliset yhteisvelalliset kyseisen velan maksamisesta myönnetyn peruutuksen määrään asti.

Oikeudenkäyntikulut

67 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 82/97, 213, 233 ja 239 artiklaa on tulkittava siten, että on niiden vastaista soveltaa pääasiassa käsiteltävän kaltaisessa tilanteessa, jossa useat yhteisvelalliset ovat 213 artiklassa tarkoitetussa yhteisvastuussa tullivelasta, kansallisen oikeuden periaatetta, josta seuraa, että kaikki muut yhteisvelalliset voivat vedota yhdelle yhteisvelalliselle 239 artiklan perusteella myönnettyyn osittaiseen tullien peruuttamiseen sillä tavoin, että saman koodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa tarkoitettu velan lakkaaminen koskee velkaa sellaisenaan ja näin ollen vapauttaa kaikki yhteisvastuulliset yhteisvelalliset kyseisen velan maksamisesta myönnetyn peruutuksen määrään asti.

Allekirjoitukset